

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-07-000 912
Бањалука, 29.4.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Стаке Гојковић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца Е. М. из Б., ул..., против тужене М. О., коју заступа пуномоћник Г. М., адвокат из Б., чији је ликвидатор канцеларије М. Ц., адвокат из Б., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца против пресуде Окружног суда у Бањалуци број Гж-1322/04 од 24.11.2006. године, на сједници одржаној 29.4.2009. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањалуци број П-2045/00 од 23.4.2004. године обавезана је тужена да надокнади тужиоцу материјалну штету због неправног коришћења монтажног објекта – киоска тужиоца која се односи на изгубљену зараду тужиоца због некористишћења киоска у износу од 5.011,19 КМ са законским затезним каматама почев од 20.3.2004. године до исплате, уз накнаду трошкова парничног поступка у износу од 143,18 КМ.

Истом пресудом одбијен је као неоснован захтјев тужиоца за накнаду материјалне штете по основу уништења монтажног објекта – киоска, као и дио захтјева за накнаду материјалне штете по основу изгубљене зараде преко досуђеног износа.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањалуци број Гж-1322/04 од 24.11.2006. године жалба тужиоца је одбијена као неоснована и првостепена пресуда у одбијајућем дијелу потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужилац побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се оспорена пресуда укине и предмет врати на поновно суђење.

Тужена није одговорила на ревизију тужиоца.

Ревизија није основана.

У овој парници тужилац захтјева да му тужена на име накнаде материјалне штете по основу уништења монтажног објекта исплати 4.800 КМ, а по основу изгубљене зараде због некориштења киоска износ од 103.000 КМ.

У поступку који је претходио доношењу оспорене персуде првостепени суд је утврдио: да је правоснажном пресудом првостепеног суда број П-162/96 утврђено да је правно ваљан уговор који је тужилац закључио са Ж. Д. 28.9.1992. године о куповини спорног објекта, а да је ништав уговор о купопродаји истог киоска закључен 24.3.1994. године између Ж. Д. и тужене, те да је тужена обавезана да тужиоцу преда у посјед и слободно располагање предметни киоск ; да је поступак извршења предаје киоска у посјед тужиоцу по правоснажној преусди прекинут на приједлог тужиоца закључком првостепеног суда број И-966/98 од 24.3.1999. године, коме приједлогу се тужена противила и инсистирала да добровољно преда ствар у посјед тужиоцу; да је тужена закључила уговор о закупу градског грађевинског земљишта на коме се киоск налази са Општином Б. дана 08.5.1995. године; да је тужитељица била у посједу киоска који је власништво тужиоца без ваљаног правног основа у периоду од 24.3.1994. до 24.3.1999. године; да према налазу вјештака финансијске струке изгубљену зараду тужиоца у овом периоду представљају примања која би остварио један КВ радник, што износи укупно 5.011,19 КМ, јер нема података о заради радом једног таквог објекта у наведеном периоду.

Код таквог стања чињеница првостепени суд је закључио да је неоснована тврдња тужиоца да је тужена уништила његов монтажни објекат у јануару 1999. године, јер је према подацима у предмету извршења поступак предаје киоска у посјед тужиоцу путем суда прекинут по његовом приједлогу у марту мјесецу исте године. Налазећи да тужилац није доказао да је тужена предметни киоск порушила или оштетила, првостепени суд је одбио тужбени затхјев тужиоца за накнаду материјалне штете по основу уништења киоска у износу од 4.800 КМ.

Полазећи од утврђења да је тужена од 24.3.1994. године била у посједу киоска тужиоца без ваљаног правног основа и у њему обављала трговинску дјелатност до 24.3.1999. године када је тужилац одбио да прими његову добровољну предају од тужене, првостепени суд је закључио да је у овом периоду тужилац био спријечен да остварује зараду у киоску у смислу члана 189. став 1 и 2. Закона о облигационим односима ("Службени лист" СФРЈ бр. 27/78 до 57/89 и "Службени гласник" РС бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, у даљем тексту: ЗОО). Висину изгубљене зараде првостепени суд је утврдио у износу од 5.011,19 КМ прихватајући налаз и мишљење вјештака финансијске струке, а захтјев за накнаду штете по овом основу последице 24.3.1999. године, првостепени суд је одбио налазећи да за ту штету није одговорна тужена јер је тада тужилац одбио да преузме свој киоск.

При доношењу одлуке о основаности тужбеног захтјева тужиоца првостепени суд није цијенио налаз и мишљење вјештака З. Р. који је достављен уз тужбу, јер је у писменом поднеску од 09.10.2003. године тужилац предложио да финансијско вјештачење изврши вјештак М. Б. и да је на припремном рочишту одређено вјештачење по вјештаку финансијске струке М. Б.

Приговор тужене да није пасивно легитимисана у овој парници првостепени суд је одбио као неоснован, налазећи да је била у посједу спорног киоска без ваљаног правног основа у наведеном периоду и да је то знала још током 1996. године, када је покренут спор код суда. По оцјени првостепеног суда нема основа ни приговор тужене да се ради о пресуђеној ствари, јер је правоснажном пресудом П-162/96 одлучено о ваљаности уговора о купопродаји киоска и наложена његова предаја у посјед тужиоцу, а у овој парници се захтјева накнада штете. Како је тужба за накнаду штете поднесена прије истека рока од 3 године од правоснажности наведене пресуде, првостепени суд је приговор тужене о застарјелости потраживања тужиоца одбио као неоснован.

Одлучујући о жалби тужиоца другостепени суд је у свему прихватио чињенично утврђење и прави закључак првостепеног суда, па је, налазећи да у првостепеном поступку нису почињене повреде одредаба парничног поступка на које тужилац указује, жалбу тужиоца одбио као неосновану и првостепену пресуду потврдио.

Оспорена одлука је правилна и законита.

Правилно су нижестепени судови, с обзиром на утврђено чињенично стање закључили да тужена није одговорна за штету коју је тужилац претрпио евентуалним уништењем или оштећењем спорног киоска. Проведеним доказима је утврђено да је тужена прије 23.4.1999. године када је извршни поступак прекинут по приједлогу тужиоца, добровољно понудила предају спорног киоска тужиоцу, да је тужилац одбио да киоск преузме, па између евентуалне пропасти или оштећења киоска до којег је касније дошло и радње тужене заиста нема узрочно- посљедичне везе па ни обавезе тужене да тужиоцу у смислу члана 154. став 1. ЗОО надокнади штету коју по том основу захтјева.

Нижестепени судови су на поуздан начин утврдили да је тужилац власник спорног киоска и да је тужена била у његовом посједу од 24.3.1994. до 24.3.1999. године без ваљаног правног основа и у њему самостално обављала трговинску дјелатност. Нема сумње да је на наведени начин у овом периоду тужилац био спријечен да на предметном киоску остварује своја власничка овлашћења и да је због тога претприо штету у виду измакле користи. У конкретном случају у смислу члана 189. став 1. и 3. ЗОО измаклу корист је тужилац могао остварити обављајући самосталну дјелатност у киоску или пак давањем у закуп тог објекта.

Висина измакле користи у смислу наведене законске одредбе која се могла остварити обављањем самосталне дјелатности у киоску утврђује се тако што се од укупног прихода који се према редовном току ствари или према посебним околностима могао основано очекивати одбију сви трошкови који су били потребни за остварење тог прихода (трошкови одржавања објекта, набавке робе, издаци за закуп земљишта, порези, плате радника, доприноси и слично), а висина измакле користи издавањем у закуп према висини закупнине која се основано могла очекивати у наведеном периоду за сам киоск, као покретну ствар, без земљишта јер тужилац није имао закључен уговор о закупу градског грађевинског земљишта са Општином Б., него тужена.

Из стања списка предмета произлази да тужилац није у тужби, а ни касније уређујући тужбу према одредби члана 53. новог Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 58/03, 85/03, 74/05 и 63/07, у даљем тексту: ЗПП), навео чињенице на којим заснива свој захтјев за накнаду измакле користи од тужене, нити је предложио доказе којим би се те чињенице утврдиле. Тужилац је само предложио провођење доказа вјештачењем по вјештаку финансијске струке.

Како је тужилац пропустио да предложи и изведе доказе у складу са одредбом члана 7. ЗПП којим би се утврдила висина користи која се оствари обављањем исте или сличне дјелатности у киоску величине и намјене као што је спорни киоск, на истој или сличној локацији у Б. у наведеном временском периоду, као ни доказе о висини закупнине таквог киоска као покретне ствари, вјештак финансијске струке заиста није имао потребне податке на темељу којих би обрачунао висину измакле користи коју би тужилац остварио кориштењем своје ствари. Како би у сваком случају тужилац, да није био спирјечен радњом тужене у наведеном периоду оставрио корист у висини плате једног КВ радника, нису погријешили нижестепени судови када су тужиоцу по овом основу досудили накнаду у износу од 5.011,19 КМ, који износ је утврђен налазом и мишљењем вјештака финансијске струке према висини плате КВ радника за наведени период, а у преосталом дијелу одбили тужбени захтјев тужиоца, јер није доказао да је у тој висини претрпио штету у виду изгубљене користи. Супротно наводима ревизије, због пропуста тужиоца који није поступио по одредбама члана 7. и 123. ЗПП нису утврђене релевантне чињенице на темељу којих би вјештак Милка Бањац била у могућности да обрачуна висину стварно измакле користи у наведеном периоду.

Након одбијања тужиоца да преузме свој киоск од тужене чију му је предају добровољно понудила и доношења закључка о прекиду извршног поступка 24.03. 1999. године, тужиоцу не припада право на накнаду штете по овом основу, јер ни за евенталну штету коју је тужилац претрпио није одговорна тужена.

Неоснован је приговор ревизије да у поступку пред нижестепеним судовима тужиоцу није дата могућност да расправља пред судом, јер да је одбијен његов приједлог да се саслуша вјештак З. Р.

Из стања списка предмета произлази да је тужилац уз тужбу приложио налаз вјештака З. Р., а да је у писменом поднеску од 09.10.2003. године којим је извршио уређење тужбе предложио провођење доказа вјештачењем по вјештаку финансијске струке М. Б., који приједлог је и прихваћен на рочишту одржаном 14.11.2003. године. Тачни су наводи ревидента да је на налаз и мишљење вјештака М. Б. истакао више приговора и примједби, а овај се вјештак на првобитне примједбе изјаснио у писменом поднеску од 16.3.2004. године и на рочиштима за главну расправу одржаним 17.3. и 26.3.2004. године. Из записника од 26.3.2004. године произлази да је тужилац прије почетка расправе захтјевао да првостепени суд дозволи вјештаку З. Р. да присуствује расправи и учествује у поступку и да је суд дозволио присуствовање овог вјештака рочишту, а одбио његово саслушање, јер извођење овог доказа није предложено на припремном рочишту. На том рочишту саслушан је вјештак М. Б. и тужилац је остао код свих приговора датих на налаз и мишљење овог вјештака, али није предложио провођење доказа

вјештачењем по другом вјештаку финансијске струке у смислу члана 155. ЗПП, па ни по вјештаку Р. Из ових разлога нема основа приговор ревизије да је у поступку доношења оспорене пресуде првостепени суд повриједио одредбу члана 7. став 1. ЗПП на штету тужиоца, те да је другостепени суд поступајући по жалби тужиоца пропустио да ту повреду отклони, нити су поступајући на тај начин нижестепени судови искључили могућност провођења доказа по другом вјештаку финансијске струке, како то жели приказати ревидент.

Нижестепни судови су проведене доказе цијенили управо на начин како то прописује одредба члана 8. ЗПП, а грешка у датуму одржавања рочишта за главну расправу није од утицаја на законитост оспорене пресуде.

Како тужилац у ревизији указује на повреду одредаба члана 80. и 81. ЗПП у поступку пред првостепеним судом, које повреде није истицао у жалби против првостепене пресуде, ови наводи ревизије не представљају ревизијски разлог из члана 240. став 1. тачка 1. ЗПП.

Из напријед наведеног произлази да оспорена пресуда нема недостатака на које указује ревизија тужиоца, као ни оних на које овај суд на основу члана 241. ЗПП пази по службеној дужности. Зато је примјеном одредбе члана 248. истог закона ревизија одбијена као неоснована.

Предсједник вијећа
Биљана Томић